

รายงานสถานการณ์ศัตรูข้าว

วันที่ ๒๓ มีนาคม ๒๕๕๙

กลุ่มพยากรณ์และเตือนการระบาดของศัตรูพืช
กองส่งเสริมการอารักขาพืชและจัดการดินปุ๋ย
โทร. ๐๒-๙๕๕๑๕๑๔ โทรสาร ๐๒-๙๕๕๑๕๑๔

E-mail: Bio53@hotmail.com, doae_pmd@hotmail.com

๑. สถานการณ์ศัตรูข้าว

พื้นที่ปลูกตามรายงานของสำนักงานเกษตรจังหวัด ณ วันที่ ๒๓ มีนาคม ๒๕๕๙ จำนวน ๖๖ จังหวัด มีพื้นที่ปลูกข้าว ๔,๑๙๔,๔๔๙ ไร่ สถานการณ์ศัตรูข้าว ในสัปดาห์นี้

เพลี้ยกระโดดสีน้ำตาล* ไม่พบการระบาดของเพลี้ยกระโดดสีน้ำตาล

โรคไหม้ข้าว** พบการระบาดของโรคไหม้ข้าวในระดับไม่รุนแรง จำนวน ๒๔๒ ไร่ (เพิ่มขึ้น ๒๐ ไร่) ในพื้นที่

จังหวัดนครศรีธรรมราช ได้แก่ อำเภอลำทะเมนชัย

จังหวัดสงขลา ได้แก่ อำเภอระโนด

๒. การดำเนินงานควบคุมการระบาด

๒.๑ เจ้าหน้าที่กลุ่มพยากรณ์และเตือนการระบาดของศัตรูพืช กองส่งเสริมการอารักขาพืชและจัดการดินปุ๋ย ประสานงานติดตามสถานการณ์ศัตรูข้าว ภายใต้โครงการกำหนดจุดเฝ้าระวังศัตรูพืช (แปลงติดตามสถานการณ์ข้าว) เพื่อติดตามสถานการณ์ในพื้นที่เสี่ยงต่อการระบาดของเพลี้ยกระโดดสีน้ำตาลและโรคไหม้ข้าว

๒.๒ สำนักงานเกษตรจังหวัดนครศรีธรรมราช ร่วมกับศูนย์ส่งเสริมเทคโนโลยีการเกษตรด้านอารักขาพืช จังหวัดสุราษฎร์ธานี ลงพื้นที่เพื่อติดตามสถานการณ์การระบาดของโรคไหม้ข้าว พร้อมทั้งให้คำแนะนำเรื่องการใช้เชื้อราไตรโคเดอร์มาควบคุมในพื้นที่ที่พบการระบาดทุกระยะการเจริญเติบโต ขณะนี้สามารถควบคุมการแพร่กระจายได้แล้ว

๒.๓ สำนักงานเกษตรจังหวัดสงขลา ร่วมกับศูนย์ส่งเสริมเทคโนโลยีการเกษตรด้านอารักขาพืช จังหวัดสงขลา ลงพื้นที่เพื่อติดตามสถานการณ์การระบาดของโรคไหม้ข้าว และดำเนินการอบรมถ่ายทอดความรู้เกษตรกรเบื้องต้น โดยให้ลดระดับน้ำในนาข้าว พร้อมทั้งให้คำแนะนำเรื่องการใช้เชื้อราไตรโคเดอร์มาควบคุมในพื้นที่ และงดการใส่ปุ๋ยทุกชนิดในช่วงข้าวระยะแตกกอ

๒.๔ ประชาสัมพันธ์แจ้งจังหวัดที่เคยพบการระบาดและพื้นที่เสี่ยงต่อการระบาด ๔๒ จังหวัด เตรียมความพร้อมในพื้นที่ระบาดซ้ำซากเพื่อป้องกันไม่ให้เกิดการระบาดขึ้นอีก โดยได้จัดทำแปลงติดตามสถานการณ์ทั้งหมดจำนวน ๘๐๙ แปลง ศจช.ในพื้นที่เสี่ยง เตรียมความพร้อมในการผลิตขยายเชื้อราไตรโคเดอร์มา เชื้อราบีวเวเรีย และรมรวงศ์ให้สมาชิก ศจช. ใช้ควบคุมศัตรูข้าวในทุกพื้นที่

๒.๕ กองส่งเสริมการอารักขาพืชและจัดการดินปุ๋ย ได้จัดทำโครงการจุดเฝ้าระวังศัตรูพืช (แปลงติดตามสถานการณ์ศัตรูข้าว) ในพื้นที่ ๔๒ จังหวัด ได้แก่ จังหวัดนครราชสีมา ชัยภูมิ บุรีรัมย์ ศรีสะเกษ สุรินทร์ ยโสธร มุกดาหาร นครพนม อุบลราชธานี ขอนแก่น กาฬสินธุ์ อุดรธานี เลย หนองคาย สกลนคร ร้อยเอ็ด น่าน แพร่ พะเยา อุดรดิษฐ์ เชียงใหม่ พิษณุโลก เชียงราย เพชรบูรณ์ กำแพงเพชร นครสวรรค์ พระนครศรีอยุธยา ชัยนาท อ่างทอง ลพบุรี นครปฐม ปทุมธานี สุพรรณบุรี ฉะเชิงเทรา สระแก้ว ปราจีนบุรี นครนายก ระยอง สุราษฎร์ธานี ประจวบคีรีขันธ์ พัทลุง และจังหวัดชลบุรี

๓. การคาดการณ์

สภาพอากาศจากกรมอุตุนิยมวิทยา ในช่วงระหว่างวันที่ ๒๓ - ๒๙ มีนาคม ๒๕๕๙

ภาคเหนือ อุณหภูมิต่ำสุด ๑๙ - ๒๕ องศาเซลเซียส สูงสุด ๓๗ - ๔๑ องศาเซลเซียส มีฝนบางแห่งร้อยละ ๑๐ ของพื้นที่

ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ อุณหภูมิต่ำสุด ๑๘ - ๒๖ องศาเซลเซียส สูงสุด ๓๐ - ๔๑ องศาเซลเซียส

มีฝนบางแห่งร้อยละ ๑๐ - ๒๐ ของพื้นที่

ภาคกลางและภาคตะวันออก อุณหภูมิต่ำสุด ๒๑ - ๒๘ องศาเซลเซียส สูงสุด ๓๑ - ๔๑ องศาเซลเซียส

ภาคใต้ อุณหภูมิต่ำสุด ๒๒ - ๒๖ องศาเซลเซียส สูงสุด ๓๒ - ๓๘ องศาเซลเซียส มีฝนบางแห่งร้อยละ ๑๐ - ๓๐ ของพื้นที่

ในช่วงนี้พื้นที่ปลูกข้าวนาปรังของภาคเหนือสภาพอากาศโดยรวม ร้อนถึงร้อนจัดซึ่งไม่เหมาะสมต่อการเกิดโรคไหม้ ส่วนใหญ่ข้าวอยู่ในระยะตั้งท้องถึงออกรวง ภาคกลาง ภาคตะวันตก และภาคตะวันออกส่วนใหญ่ข้าวอยู่ในระยะตั้งท้องถึงออกรวง สภาพอากาศค่อนข้างเหมาะสมกับการระบาดของเพลี้ยกระโดดสีน้ำตาล จึงขอให้เกษตรกรเฝ้าระวังและหมั่นออกสำรวจแปลงข้าวอย่างสม่ำเสมอ โดยเฉพาะในข้าวพันธุ์อ่อนแอ ปลูกหนาแน่น มีการใช้ปุ๋ยไนโตรเจนสูง พื้นที่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือข้าวส่วนใหญ่อยู่ในระยะแตกกอถึงออกรวง สภาพอากาศร้อนถึงร้อนจัด และมีฝนตกร้อยละ ๑๐ -๒๐ ของพื้นที่ เหมาะสมต่อการเกิดโรคไหม้ พื้นที่ภาคใต้ส่วนใหญ่ข้าวอยู่ในระยะแตกกอถึงออกรวง สภาพอากาศเหมาะต่อการเกิดโรคไหม้และมีบางพื้นที่สภาพอากาศเหมาะต่อการระบาดของเพลี้ยกระโดดสีน้ำตาล โดยเฉพาะพื้นที่ที่เคยเกิดการระบาดและพื้นที่ใกล้เคียง อาจเกิดการระบาดซ้ำ ขอให้เกษตรกรหมั่นสำรวจแปลงอย่างสม่ำเสมอ หากพบการระบาดของโรคไหม้หรือเพลี้ยกระโดดสีน้ำตาลให้แจ้งเจ้าหน้าที่ทันที เพื่อดำเนินการควบคุมศัตรูพืชดังกล่าวให้ทันสถานการณ์ พร้อมทั้งให้คำแนะนำทางวิชาการในเบื้องต้นต่อไป

๔. คำแนะนำในการควบคุมการระบาด

๔.๑ เพลี้ยกระโดดสีน้ำตาล

๑. ปลูกข้าวพันธุ์ต้านทานเพลี้ยกระโดดสีน้ำตาล เช่น กข ๖ กข ๓๑ กข ๔๑ กข ๔๗ สุพรรณบุรี ๒ สุพรรณบุรี ๓ สุพรรณบุรี ๙๐ พิษณุโลก ๒ เป็นต้น และไม่ควรปลูกพันธุ์เดียวกันติดต่อกันเกิน ๔ ฤดูปลูก ควรปลูกสลับกันระหว่างพันธุ์ต้านทานสูงกับพันธุ์ทนทานหรือพันธุ์อ่อนแอปานกลาง โดยพิจารณาอายุเก็บเกี่ยวให้ใกล้เคียงกัน เพื่อลดความเสียหายเมื่อเกิดการระบาดรุนแรง

๒. สำรวจแปลงอย่างสม่ำเสมอทุกสัปดาห์ เพื่อนำองค์ประกอบต่าง ๆ ของระบบนิเวศในแปลงนานำมาวิเคราะห์และตัดสินใจด้วยตนเองในการจัดการแปลงจากสถานการณ์จริง

๓. ในแหล่งที่มีการระบาด และควบคุมระดับน้ำในนาได้ หลังปักดำหรือหว่าน ๒-๓ สัปดาห์จนถึงระยะตั้งท้อง ควบคุมน้ำในแปลงนาให้พอดินเปียก หรือมีน้ำเรี่ยผิวดินนาน ๗-๑๐ วัน แล้วปล่อยให้แห้งทิ้งไว้ให้แห้งเองสลับกันไป จะช่วยลดการระบาดของเพลี้ยกระโดดสีน้ำตาล

๔. ใช้เชื้อราบิวเวอเรีย(เชื้อสด) อัตรา ๑ กิโลกรัม(๒ ถุง)/น้ำ ๒๐ ลิตร ควรฉีดพ่นในบริเวณที่พบเพลี้ยกระโดดสีน้ำตาล และควรฉีดพ่นในเวลาเย็น

๕. ในกรณีที่เป็นต้องสารเคมีในการกำจัดเพลี้ยกระโดดสีน้ำตาลแนะนำให้ใช้สารเคมี ดังนี้

๑) ข้าวระยะกล้าถึงแตกกอ (อายุ ๓๐-๔๕ วัน)

- บูโพรเพซิน ๒๕ % WP ๑๐ กรัม/น้ำ ๒๐ ลิตร
- บูโพรเพซิน ๑๐ % WP ๒๕ กรัม/น้ำ ๒๐ ลิตร
- บูโพรเพซิน ๕ % WP + ไอโซโปรคาร์บ ๒๐ % WP ๕๐ กรัม/น้ำ ๒๐ ลิตร

๒) ข้าวระยะแตกกอเต็มที่

- อีโทเฟนพรีอ็กซ์ ๑๐ % EC ๒๐ ซีซี/น้ำ ๒๐ ลิตร
- อีโทเฟนพรีอ็กซ์ ๕ % EC ๔๐ ซีซี/น้ำ ๒๐ ลิตร
- คาร์โบซัลเฟน ๒๐ % EC ๑๑๐ ซีซี/น้ำ ๒๐ ลิตร
- ฟิโนบูคาร์บ ๕๐ % EC ๖๐ ซีซี/น้ำ ๒๐ ลิตร
- ไอโซโปรคาร์บ ๕๐ % WP ๖๐ กรัม/น้ำ ๒๐ ลิตร

๓) ข้าวระยะตั้งท้องถึงออกรวง

- ไดโนทีฟูแรน ๑๐ % WP ๑๕ กรัม/น้ำ ๒๐ ลิตร
- ไทอะมิโทแซม ๒๕ % WG ๒ กรัม/น้ำ ๒๐ ลิตร
- โคลไทอะนิน ๑๖ % ๖-๙ กรัม/น้ำ ๒๐ ลิตร
- อิมิดาโคลพรีด ๑๐ % SL ๑๕ ซีซี/น้ำ ๒๐ ลิตร
- อีทีโพรล ๑๐ % SC ๕๐ ซีซี/น้ำ ๒๐ ลิตร

๔.๒ โรคไหม้ข้าว

๑. สำรวจแปลงนา อย่างสม่ำเสมอถ้าพบอาการของโรคไหม้ข้าวควรให้ปฏิบัติดังนี้

๑) ใช้เชื้อบีเอส (บาซิลลัส ซับทีลีส) พ่นอัตราตามคำแนะนำในฉลาก

๒) ใช้เชื้อไตรโคเดอร์มาอัตรา ๑ กก./น้ำ ๒๐๐ ลิตรพ่น

๒. ถ้ามีความจำเป็นให้ใช้สารเคมีพ่นเฉพาะจุดที่พบการระบาดเพื่อควบคุมไม่ให้เชื้อราแพร่กระจายขยายเป็นวงกว้างออกไป สำหรับสารเคมีที่ใช้ ได้แก่

๑) อิติเฟนฟอส ๕๐ เปอร์เซ็นต์ อีซี อัตรา ๒๐-๒๕ ซีซี ผสมน้ำ ๒๐ ลิตร

๒) บลาสติซิดิน-เอส ๒ เปอร์เซ็นต์ อีซี อัตรา ๒๐-๒๕ ซีซี ผสมน้ำ ๒๐ ลิตร

๓) ไตรไซโคราโซล ๗๕ เปอร์เซ็นต์ ดับบลิวพี อัตรา ๑๐-๑๖ กรัม ผสมน้ำ ๒๐ ลิตร

*** ควรพ่นในแปลงข้าวที่มีประวัติว่าเคยมีโรคระบาดมาก่อน การใช้สารเคมีพ่นซ้ำกันหลายครั้ง เชื้อราจะต้านทานสารเคมีหรือดื้อยา ดังนั้น เพื่อป้องกันไม่ให้เชื้อราต้านทานสารเคมี จึงควรเลือกใช้สารเคมีบางชนิดพ่นสลับกัน ทั้งนี้ในการใช้สารเคมีควรใช้ด้วยความระมัดระวัง และคำนึงถึงความปลอดภัยต่อตัวผู้ใช้และสภาพแวดล้อม

๓. หวานเมล็ดพันธุ์ในอัตราที่เหมาะสม ๑๕ - ๒๐ กิโลกรัมต่อไร่ ควรแบ่งแปลงให้มีการถ่ายเทอากาศได้ดี

๔. คลุกเมล็ดพันธุ์ด้วยสารป้องกันกำจัดเชื้อรา เช่น ไตรไซโคราโซล คาซูกาไมซิน คาร์เบนดาซิม

โพรคลอราซ อัตราตามคำแนะนำในฉลาก

หมายเหตุ จังหวัดที่มีข้อมูลพื้นที่ปลูกข้าว ๖๖ จังหวัด ๒,๑๑๐ ตำบล

*จังหวัดที่มีรายงานข้อมูล ๖๖ จังหวัด ๑,๒๙๖ ตำบล คิดเป็นร้อยละ ๘๕.๗๑ และ ๖๑.๔๒ ตามลำดับ

จังหวัดที่ไม่มีรายงานข้อมูล ๑๑ จังหวัด ๘๑๔ ตำบล คิดเป็นร้อยละ ๑๔.๒๙ และ ๓๘.๕๘ ตามลำดับ

** จังหวัดที่มีรายงานข้อมูล ๖๖ จังหวัด ๑,๓๐๘ ตำบล คิดเป็นร้อยละ ๘๕.๗๑ และ ๖๑.๙๙ ตามลำดับ

จังหวัดที่ไม่มีรายงานข้อมูล ๑๑ จังหวัด ๘๐๒ ตำบล คิดเป็นร้อยละ ๑๔.๒๙ และ ๓๘.๐๑ ตามลำดับ

รายละเอียดเพิ่มเติม ในรายงานสถานการณ์การระบาดของศัตรูพืช ทาง <http://www.doae.go.th/> หรือ <http://www.ppsf.doae.go.th/>

แผนภูมิแสดงการเปรียบเทียบการระบาดของโรคไหม้
ระหว่างปี ๒๕๕๗/๒๕๕๘ ปี ๒๕๕๘/๒๕๕๙

